

Modul zaměřený na inovativní metody ve vzdělávání

STORYTELLING - (NEJEN) NAŠE IDENTITA

Projektový den pro pedagogy a pedagožky

Využitím metodologie storytellingu se podpoří vzájemné pochopení tématu identity i větší empatie mezi účastníky / icemi. Cílem je pracovat s obavami, případně strachem a pomocí narativní práce transformovat tyto obavy na větší pochopení, respekt a pospolitost.

ÚVOD

Úvod do storytellingu a definice příběhu lze najít v Příloze 1_Co je to storytelling.

V projektovém dni se využívá i dialogu jako neformálního nástroje vedení diskuse nad zvoleným tématem, který podporuje vzájemné pochopení. Role lektora/ky vyžaduje schopnost vést dialog se skupinou na hlubší témata, nejen facilitovat jednotlivé aktivity. Záleží na jeho/její zkušenosti i osobnosti, aby skupině následně pomohl/a témata explicitně pojmenovat, transformovat je a pozitivně posunout.

KLÍČOVÁ SLOVA

Storytelling, příběh, narativní práce, empatie, respekt, identita, komunikace, prezentační dovednosti, sebereflexe.

POČET ÚČASTNÍKŮ

Max. počet účastníků/ic 30.

PERSONÁLNÍ OBSAZENÍ:

Pro zdárný průběh projektových dnů je vhodné, aby byli/y přítomní/é dva/ě lektori/rky. Pro zjednodušení terminologie se v metodikách pracuje s pojmem lektor/ka. Pokud jsou explicitně potřeba oba/ě, je to specifikované v Popisu aktivity nebo Metodické poznámce.

POMŮCKY

- ☐ Flipchart/tabule; fixy; izolepa; nůžky; psací potřeby; papíry; jmenovky.
- ☐ Stůl nebo šátek; osobní předmět každé/ho účastníka/ice; fotografie různých uměleckých děl evokujících téma, které bylo zvoleno pro daný projektový den (inspirace Příloha 3_Aktivita5_Výstava), na flipchartu/tabuli napsané otázky, na které mají účastníci/ice odpovědět (Aktivita č. 5); připravená příkladová mapa identity; provizorní pódium / pultík.
- ☐ Přílohy:
 - ☐ Příloha 1_Co je to storytelling (pro každého/ou účastníka/ici)
 - ☐ Příloha 2_Aktivita3_Medvěd.

CÍLE A KOMPETENCE

Cílem projektového dne je důležitost pochopení vlastní identity a příběhu i identity a příběhů druhých, přičemž si účastníci/ice budují pochopení pro diverzitu, respekt k ostatním a rozvíjejí svoji empatii skrze různé storytellingové aktivity. Účastníci/ice zvládají identifikovat klíčové momenty a témata v příbězích ostatních a učí se většímu pochopení různých úhlů pohledu. Zároveň si zlepšují schopnost aktivního naslouchání, osvojují si schopnosti interpersonální komunikace a diskutují nad rolí společnosti ve formování identity každého člověka, přičemž podporují lepší komunikaci a porozumění ve skupině i obecně v širším sociálním společenství.

- Účastníci/ice si osvojují základy storytellingu, znají různé techniky storytellingu.
- Uvědomují si svou identitu, učí se, že vyprávění osobních příběhů podporuje silnější pocit sebe sama, přičemž si osvojují pochopení pro diverzitu a respekt k ostatním.
- Dokážou vyprávět příběh a využít storytellingových technik ke sdílení příběhu na konkrétní téma (identita).
- Učí se pochopení různých úhlů pohledu a aktivnímu naslouchání, budují pospolitější skupinu a bourají negativní postoje a stereotypy.

POŽADAVKY NA PROSTOR

Ve třídě, lavice na kraj a vytvoření kruhu z židlí, pro aktivitu č. 4 také zajistit prostor pro výstavu (např. chodba), pro aktivitu č. 7 upravit prostor do divadelního uspořádání.

ČASOVÝ HARMONOGRAM

Program je koncipován cca na 6 vyučovacích hodin (6 × 45 minut).

Délku aktivit lze upravit dle potřeb skupiny.

NÁZEV	ČAS	POMŮCKY
Aktivita č. 1 Představení se a skupinová dohoda	20 min	Flipchart/tabule, fixy, izolepa, nůžky, jmenovky.
Aktivita č. 2 Můj předmět	60 min	Stůl nebo šátek, osobní předmět každé/ho účastníka/ice.
PŘESTÁVKA 10 min		
Aktivita č. 3 Medvěd, který nebyl medvědem	40 min	Pro každého/ou účastníka/ici Příloha 2_Aktivita3_Medvěd, papíry, psací potřeby.
Aktivita č. 4 Co je to storytelling	20 min	Flipchart/tabule, fixy, pro každého/ou účastníka/ici Příloha 1_Co je to storytelling.
PŘESTÁVKA 10 min		
Aktivita č. 5 Umělecká výstava	35 min	Fotografie různých uměleckých děl evokujících téma, které bylo zvoleno pro daný projektový den (inspirace Příloha 3_Aktivita5_Výstava), nůžky, izolepa, na flipchartu/tabuli napsané otázky, na které mají účastníci/ice odpovědět, (hudba).
Aktivita č. 6 Mapa identity	25 min	Připravená příkladová mapa identity, psací potřeby, flipchart/tabule, fixy.
PŘESTÁVKA 20 min		
Aktivita č. 7 Řekni mi	70 min	Provizorní pódium / pultík.
PŘESTÁVKA 5 min		
Aktivita č. 8 Reflexe	25 min	Papíry, psací potřeby.

Časová dotace

Metoda

Popis aktivity

Citace kurzívou

Pomůcky

Cíl

Před aktivitou

Metodická poznámka.

POPIS AKTIVIT

AKTIVITA Č. 1 PŘEDSTAVENÍ SE A SKUPINOVÁ DOHODA

20 min Úvodní přivítání, diskuze, skupinová práce.

Flipchart/tabule, fixy, izolepa, nůžky, jmenovky.

Účastníci/ice stanoví společně s lektorem/kou principy práce pro průběh projektového dne, včetně požadovaného chování tak, aby se cítili/y bezpečně a mohli/y sdílet osobní příběhy.

V úvodu se lektor/ka a účastníci/ice krátce představí. Lektor/ka může vyzvat účastníky/ice, aby si vytvořili/y jmenovky. Následně jim položí otázku, co by si chtěli/y z projektového dne odnést či jaká jsou jejich očekávání. Zapisuje na flipchart/tabuli. (10 min)

Po představení vyzve účastníky/ice k sestavení skupinové dohody, dle které se budou v daný projektový den řídit. Lektor/ka vysvětlí důležitost a smysl bezpečného prostředí, důvěrnosti a nešíření informací dále.

Iniciuje diskusi tím, že účastníkům/icím položí otázku: *O co byste rádi/y poprosili/y ostatní, abyste se tu dnes cítili/y dobře a abychom tu mohli/y společně sdílet příběhy?* Jako první na flipchart/tabuli napíše dva klíčové body, které by měly být v dohodě obsaženy – důvěrnost, neskákat si do řeči – a zeptá se účastníků/ic, zdali bodům rozumí. V rámci bodu důvěrnost vysvětlí, jaké limity tento princip ve školním prostředí má, umožní čas pro diskusi a vyzve skupinu k zakývání hlavou ano/ne nebo ukázáním palce nahoru/dolů, jestli rozumí. Dále je lektor/ka požádá, aby doplnili/y další body, které by tam rádi měli/y. Základní principy skupinové dohody jim pomáhá zformulovat a na konci s ní všichni účastníci/ice musí souhlasit. Tento souhlas by měl být verbální. Vysvětlí, že je jejich vzájemnou odpovědností se podle skupinové dohody řídit a v případě jejího porušení se k ní mohou všichni vracet a poprosit ostatní, aby ji následovali/y.

Flipchartový list s dohodou je lektorem/kou vylepený na viditelné místo.

Jelikož se s účastníky/icemi bude lektor/ka věnovat příběhům a odhalování části jejich osobních zkušeností a pocitů, je důležité si nastavit bezpečné prostředí. Za tímto účelem se společně vytváří skupinová dohoda.

Základní dva body dohody jsou důvěrnost a neskákání si do řeči. Co je zmíněno během workshopu by nemělo opustit místnost – na sdílení příběhu má právo jen ten jedinec, jehož je to příběh.

Některé/ré účastníci/ice mohou být aktivnější než ostatní, ale všichni z nich by měli/y dostat prostor, pokud se budou chtít vyjádřit. Lektor/ka by tak měl/a těm jednotlivcům, kteří už hodně přispěli, poděkovat a zdůraznit, že jsou vítány návrhy i těch ostatních a zeptat se jich, zdali mají něco, co by chtěli doplnit.

Z názvu vyplývá, že se jedná o dohodu skupiny, měli by s ní tak všichni souhlasit a následně je odpovědností všech, aby byla dodržována. V případě, že někdo vysloví nesouhlas s některým z bodů, upravuje lektor/ka dohodu do té míry, dokud se na ní skupina neshodne. Sporný bod lze napsat pod čáru dolů na flipchart/tabuli s otazníkem, čímž se bod úplně nevyřadí, jelikož o něj část skupiny měla zájem, ale také se respektuje, že s ním někteří lidé nesouhlasí. Tyto body nebudou součástí odsouhlasené dohody. Se skupinou by lektor/ka měl/a otevřeně komunikovat a zjistit, proč s těmi konkrétními body nesouhlasí. Neměl/a by však připustit, aby byly vyřazené základní body.

Příklady, které lektor/ka může využít pro zahájení konverzace, přičemž hlavní zásadou je, aby si účastníci/ice dohodu vytvořili/y sami/y a přicházeli/y s vlastními návrhy:

- Důvěrnost, příběhy zůstanou pouze ve skupině
- Neskáčíme si do řeči
- Nepoužíváme telefony
- Vzájemně se respektujeme a respektujeme názory druhých
- Jsme aktivní
- Jsme dochvilní (týká se i lektorů, dodržovat čas aktivit i přestávek)

Dohodu lze poté využít během celého projektového dne a lze na ni odkazovat, pokud by byla porušována. I z toho důvodu je dobré ji mít po celou dobu viditelně vyvěšenou.

AKTIVITA Č. 2 MŮJ PŘEDMĚT

60 min Seznamovací aktivita/úvodní aktivita/ ledolamka/rozehřívací aktivita/ aktivita s asociacemi.

Stůl nebo šátek, osobní předmět každé/ho účastníka/ice.

Účastníci/ice si osvojují základy storytellingu a seznamují se s ostatními.

Uvědomují si svou identitu, přičemž si osvojují pochopení pro diverzitu a respekt k ostatním.

Pro tuto aktivitu je nutné, aby si každý jedinec přinesl osobní předmět, který je pro něj důležitý a nejlépe by měl souviset s tématem projektového dne (identita). Lektor/ka tuto prosbu komunikuje se skupinou předem. Účastníci/ice musí být předem instruováni/y, aby si s sebou na projektový den přinesli/y pro ně důležitý předmět.

Lektor/ka vyzve účastníky/ice, aby doprostřed kruhu na připravený stůl nebo šátek na zemi položili/y přinesené osobní předměty. Vysvětlí, že za každým předmětem se skrývá nějaký příběh, a proto mají všechny předměty velkou cenu. Předmět představuje část naší identity – koníčky a dovednosti (např. pro houslistu housle), může připomínat zážitek (např. mušle z cest do zahraničí), vzbuzovat emoce (např. snubní prstýnek nebo fotografie rodiny). Předměty uprostřed kruhu tedy symbolizují jednotlivé příběhy, které budou účastníci/ice krátce sdílet s ostatními.

Aktivitu zahájí lektor/ka, který/á představí svůj vlastní předmět, který si vzal/a s sebou. Tím se i představí skupině, odhalí část sebe a naváže vztah. Po představení svého předmětu jde doprostřed kruhu a vybere jeden náhodný předmět, který ukáže ostatním. Daný jedinec, kterému předmět patří, se o něj přihlásí a následuje příklad lektora/ky. Tedy krátce se představí, vysvětlí, proč předmět přinesl, z jakého důvodu je pro něj důležitý a jak souvisí s tématem projektového dne (identita). Předmět už si ponechá u sebe a zároveň vybere další z předmětů, který ho zaujme, a o kterém si přeje něco slyšet. Opět ho ukáže ostatním, aby se o něj vlastník/ice přihlásil/a a představil/a sebe i předmět. Aktivita se opakuje do posledního předmětu a tedy i účastníka/ice.

Lektor/ka na konci aktivity účastníkům/icím vysvětlí, že se právě zúčastnili/y storytellingu – proběhl společný tvůrčí proces, při kterém všichni vyprávěli i poslouchali. Zdůrazní důležitost poslouchání příběhů ostatních, což je ta podstatná část celého dne a storytellingu – aby byli/y účastníci/ice schopni/y vnímat, které příběhy je zaujaly, které v nich zanechaly dobrý nebo špatný pocit, při kterých vnímali/y, kdo jsou a co cítí. Tedy zprostředkovaně prožívali/y i reflektovali/y, jak se jich vyprávěný příběh dotýká a zdali má něco společného s jejich životem nebo proč v nich zanechává dojem.

Reflexe:

Lektor/ka může využít následujících otázek, které položí do pléna, není nutné oslovit po jednom všechny.

- *Dozvěděli/y jste se o ostatních něco, co jste nevěděli/y? (Lektor/ka může vysvětlit, že součástí storytellingu je nahlédnout do příběhu ostatních – jejich zážitků, názorů, postojů – proto i tato aktivita a zjištění malých nových detailů je důležité pro budování pochopení pro ostatní i respektu.)*
- *Bylo pro vás obtížné sdílet tento příběh? Pokud ano, z jakého důvodu?*

Aktivita využívá prvků storytellingu již pro seznamování. Vede ke sdílení osobních příběhů účastníků/ic, přičemž zůstává velmi široká v pojetí toho, co chtějí účastníci/ice o sobě ostatním sdílet, což dovoluje lektorovi/ce začít navozovat prostředí důvěry a uvolněnosti. Lektor/ka jde účastníkům/icím příkladem a zahájí tuto aktivitu sdílením příběhu o svém předmětu, načež sérii sdílení otevře tím, že je první, kdo vybere na stole náhodný předmět.

Příkladem předmětů mohou být hodinky, housle, brýle, fotografie, prstýnek, knížka, a další – důležité je, že reflektují něčí identitu, to, co je pro koho důležité.

Účastníci/ice si často žádný předmět nepřinesou. Je nutné improvizovat na místě, aby byli všichni do aktivity zahrnuti. Jedinci, kteří si předmět nevzali, tak mohou využít mobilních telefonů pro dohledání fotografie, mohou vyhledat podobný předmět v okolí, případně vybrat náhodný předmět z jejich osobních věcí, které mají s sebou, nebo napsat či nakreslit předmět na papír.

Není potřeba jít do hloubky v reflexi, jelikož hlavním cílem je představení se, naopak je vhodné zdůraznit, o čem storytelling je (dvoustranná interakce; sdílení i naslouchání; sdílení příběhů o lidských vztazích; způsob sdílení zkušeností; vnitřní práce s tím, co si účastníci/ice vyslechli/y, jak to na ně dopadá a jaký to má význam) a představit téma diverzity a respektu vůči ostatním a jejich příběhům. Lektor/ka shrne, že se účastníci/ice právě storytellingové aktivity zúčastnili/y a zopakuje, že nikdo nemusí sdílet nic, co by nechtěl, aby skupina věděla.

PŘESTÁVKA 10 MIN

AKTIVITA Č. 3 MEDVĚD, KTERÝ NEBYL MEDVĚDEM

60 min Aktivita s asociacemi, diskuse, práce s textem.

Pro každého/ou účastníka/ici Příloha 2_Aktivita3_Medvěd, papíry, psací potřeby.

Účastníci/ice směřují k osobnímu porozumění, uvědomují si, jak je vnímají ostatní, pracují s pochopením vlastní identity.

Diskutují o roli společnosti ve formování identity a příběhu každého člověka.

Respektují jedinečnost, důstojnost a neopakovatelnost života, chápou lidskou bytost jako nedílnou jednotu tělesné a duševní stránky osobnosti.

Lektor/ka uvede účastníky/ice do narativní práce příběhem „Medvěd, který nebyl medvědem“. Zeptá se účastníků/ic, zdali příběh znají. Požádá dobrovolníka/ici, aby příběh přečetl/a nahlas pro celou skupinu.

Otázky:

- *Proč úředníci továrny nepoznali Medvěda takového, jaký byl? Proč bylo pro Medvěda stále těžší udržet si svoji identitu, když procházel byrokracií továrny?*
- *Jak ostatní vnímali Medvěda, jaké mu dávali nálepky a co předpokládali?*
- *Jaké byly důsledky pro Medvěda v tom, jak ostatní definovali jeho identitu?*
- *Máte podobný příběh, ve kterém si vás někdy někdo spletl?*
- *Jak byste se cítili/y, kdyby vám někdo nerozuměl a vy jste neuměli/y vysvětlit svůj úhel pohledu?*
- *Snažíte se ostatní poslouchat? Umíte dát příklad?*

Lektor/ka vysvětlí, že každý máme svůj vlastní příběh, ale často se necháváme ovlivnit tím, co si o nás myslí ostatní. Jiní lidé často nerozpoznají, co je na nás tak odlišné a udělají si obrázek o nás a našem příběhu sami, jejich dojem se může lišit od toho, jak náš příběh vnímáme sami. Každý máme jiný úhel pohledu a názor. Navíc žádní dva lidé nejsou úplně stejní. Každý z nás je jedinec s jedinečným talentem, zájmy a hodnotami. Jiní často nepoznávají, co je na nás tak odlišného, a místo toho k nám připevňují nálepky, které se mohou lišit od těch, které bychom si sami vybrali. Tyto nálepky, které nám ostatní připevňují, někdy ovlivňují způsob, jakým sami přemýšlíme o své vlastní identitě.

Lektor také zdůrazní, že psaná forma příběhů je jednou z nejrozšířenějších forem storytellingu a lze s texty pracovat dále, například s převyprávěním příběhu z alternativního úhlu pohledu.

Reflexe:

- *Jak reagujete, když s někým nesouhlasíte?*
- *Snažíte se pochopit ostatní a jejich příběh či názor? Jak?*
- *Či názory a přesvědčení mají největší vliv na to, jak smýšlíte o své vlastní identitě? A o vlastních příbězích (zkušenostech, zážitcích)? Stává se vám, že máte z některých zážitků radost nebo naopak vztek, ale po diskusi s někým jiným se váš pohled změní?*
- *Jak naše potřeba být součástí skupiny ovlivňuje naše jednání? Proč je pro člověka tak těžké jít proti skupině?*
- *Jak reagujete na rozdílné názory/postoje ve vaší domácnosti/škole/komunitě?*

Psaná forma storytellingu je pro lidi nejpřirozenější, setkávají se s pohádkami a příběhy už od dětství. Jsou zdrojem sdílení různých hodnot. Aktivita má účastníkům/icím připomenout, že příběhy jsou pro nás přirozené a familiární, prolamují ticho a vysvětlujeme pomocí nich, kdo jsme a co prožíváme.

Příběh „Medvěd, který nebyl medvědem“ se zaměřuje na téma sebepoznání a vlastní identity. V rámci storytellingu ho využíváme ke zdůraznění hodnoty a příběhu každého z nás a k diskusi na téma identita.

V knize „The Bear That Wasn't“ se autor Tashlin věnuje nerozpoznávání jedinečnosti jedinců a tendenci stereotypizovat. Stereotypy a nálepky ovlivňují způsob, jakým jednotlivci přemýšlejí o sobě a své vlastní identitě, o svém příběhu.

Lektor/ka může udělat oslí můstek od vlastní identity k důležitosti vlastního příběhu každého z nás. Ty neexistují nezávisle na sociálním prostředí, ve kterém jsou generovány. Jsou podporovány sociálními, politickými a ekonomickými strukturami a procesy, které tvoří základ identity jednotlivce, ale i kolektivního smyslu pro identitu. Často se vnímáme z pohledu ostatních. Příběhy nám ale pomáhají v sobě objevit lidskost, empatii a zranitelnost.

AKTIVITA Č. 4 CO JE TO STORYTELLING?

20 min přednáška a diskuse

Flipchart / tabule, fixy, pro každého / ou účastníka / ici Příloha 1_Co je to storytelling.

Účastníci / ice si osvojí teoretické základy storytellingu.

Chápu storytelling jako nástroj sociální interakce a způsob sdílení příběhů, který nám je velmi přirozený, má potenciál pro budování soudržné společnosti a který umožňuje reflexi nad zvolenými tématy.

Lektor / ka napíše na flipchart / tabuli otázku „Co je to storytelling?“ a sepíše příklady toho, co účastníky / ice napadá. Poté doplní nebo detailněji představí teoretické základy storytellingu. Vysvětlí, že aktivity, které si během dne vyzkoušeli / y, mohou být využívány a upraveny dle tématu, kterému se chtějí se svou skupinou věnovat či které potřebují adresovat (např. konflikt, stereotypy, odvaha, leadership, atd.). Lektor / ka s účastníky / icemi sdílí Přílohu 1_Co je to storytelling.

Lektor/ka dává pozor, aby při odpovědi na otázku „Co je storytelling“ mluvili všichni.

PŘESTÁVKA 10 MIN

AKTIVITA Č. 5 UMĚLECKÁ VÝSTAVA

35 min Rozehřívací aktivita / aktivita s asociacemi / diskuse.

Fotografie různých uměleckých děl evokujících téma, které bylo zvoleno pro daný projektový den (inspirace Příloha 3_Aktivita5_Výstava), nůžky, izolepa, na flipchartu / tabuli napsané otázky, na které mají účastníci / ice odpovědět, (hudba).

Účastníci / ice si osvojují jiný způsob sdílení příběhů než mluveným slovem.

Posilují své sebevědomí.

Respektují jedinečnost, důstojnost a neopakovatelnost života, chápu lidskou bytost jako nedílnou jednotu tělesné a duševní stránky osobnosti (názory, zkušenosti, postoje).

Lektor / ka připraví uměleckou výstavu na téma projektového dne – identita. Pro realizaci se může inspirovat v Příloze 3_Aktivita5_Výstava nebo v galerii a edukačních materiálech organizace Facing History and Ourselves (viz příloha). Jako díla lze využít známých i náhodných umělců, lektor / ka může přijít i s vlastními zdroji. Obrazy by ale měly mít přesah do daného tématu a lektor / ka by si měl / a dohledat krátkou informaci o díle, aby mohl / a dobře argumentovat, proč bylo právě ono zařazeno do umělecké výstavy na toto téma.

Obrazy by měly být vytištěné v různých velikostech a rozmístěné ve větší místnosti, případně chodbě, aby bylo účastníkům / icím umožněno se volně procházet a obrazy si prohlížet. Lektor / ka je může například vylepit na zeď.

Účastníci / ice jsou vyzváni / y k tiché prohlídce galerie uměleckých děl (15 min). Každý / á účastník / ice se má u díla zastavit a zamyslet se nad těmito otázkami:

1. Z jakého důvodu si myslíte, že bylo dílo zařazeno do dnešní prohlídky? Jak souvisí s naším tématem projektového dne – identitou?
2. Co nám napovídá název obrazu?
3. Co vás na obraze zaujalo?
4. Jakých předmětů či symbolů jste si všimli / y? Napadá vás, jak souvisí s tématem dnešního projektového dne?
5. Co se na obraze děje?

Poté lektor / ka skupinu přivede zpět do kruhu pro diskusní část této aktivity (15 min) – v této části se prolíná dialog s reflexí. V rámci dialogu dává lektor / ka účastníkům / icím prostor reagovat na výstavu a odpovědět na zadané otázky, přičemž směřuje konverzaci k tématu projektového dne. Facilituje dialog s cílem skupinu rozpovídat na dané téma. Účastníci / ice formulují svůj pohled a reflektují jiný úhel pohledu ostatních.

Na konci aktivity lektor / ka vyzve účastníky / ice k odpovědi na otázku: *Jak sdílíte váš příběh vy – slovem, hudbou, výtvarným uměním?* (5 min)

Navazující aktivita: Tematická sebereflexe, při které se účastníci / ice zaměří více na sebe a na to, jak se jich dotýká téma projektového dne – identita.

Účastníci/ice nemusí mít zkušenosti s chodem do galerií, muzeí a s prohlídkami prostor, což lektor/ka musí vzít v potaz a musí jim být během aktivity k dispozici a dobře vysvětlit zadání. Alternativou může být komentovaná prohlídka, v rámci které se lektor/ka stává kurátorem výstavy a provádí účastníky/ice jako skupinu mezi díly.

Specifická je u této aktivity druhá část (dialog s reflexí). Klade se zde důraz na schopnosti lektora/ky umět zprostředkovat diskusi a na techniku dialogu. V této části je aktivita věnovaná malá časová dotace, do hloubky se lektor/ka se skupinou ponoří až po performanci. Důležité je nechat účastníky/ice mluvit volně, nevyvolávat. Pokud nezačnou reagovat, lektor/ka pracuje s tichem a dodá, že v následující aktivitě si budou moci vybrat formu sdílení příběhu, protože se budou věnovat vyprávění vlastních příběhů.

Je dobré zdůraznit, že ačkoliv umělec/kyně namaloval/a dílo s určitou myšlenkou, význam díla vzniká i díky lidem, kteří ho vnímají. Každý/á vnímatel/ka vnímá umělecké dílo jinak a dává mu svůj význam, je tedy v pořádku, pokud v dílech účastníci/ice vidí něco jiného nebo je něco jiného zaujalo. Je v pořádku, pokud se odpovědi napříč skupinou liší, protože každý vychází ze svého pochopení daného díla.

Inspirace, jak zpracovat uměleckou výstavu (Facing History and Ourselves).

Zdrojový materiál organizace Facing History and Ourselves, který může sloužit jako inspirace pro sestavování uměleckých výstav k otevření diskuse na téma ve třídě. Výstava Facing History and Ourselves se zaměřuje na historii Holokaustu a originální díla renomovaného umělce a přeživšího holocaustu Samuela Baka - Illuminations: The Art of Samuel Bak.

<https://www.facinghistory.org/illuminations-art-samuel-bak/educator-resources>

AKTIVITA Č. 6 MAPA IDENTITY

25 min

Diskuse.

Připravená příkladová mapa identity, psací potřeby, flipchart / tabule, fixy.

Účastníci / ice směřují k lepšímu pochopení toho, co utváří jejich identitu, kdo jsou, a k porozumění sobě samým.

Reflektují důležité aspekty vlastní identity – to, kým jsou.

Vyprávěním osobních příběhů podpoří silnější pocit sebe sama.

Sdílí příběh na téma identity, chápou dané téma jako důležité pro skupinu, budují vztahy s ostatními díky poznávání příběhů.

Lektor/ka účastníkům/icím vysvětlí, že mapa identity je grafickým nástrojem, skrze který mohou prozkoumávat mnoho faktorů, které utvářejí to, kým jsou jako jednotlivci i jako součást komunity. Lektor/ka je vyzve k tomu, aby se zamysleli/y nad otázkou „Kdo jsem?“ a poté sdíleli/y se všemi, nad jakými kategoriemi přemýšleli/y (rodina, práce, koníčky, národnost, ...).

Poté ukáže příkladovou mapu identity, kterou si připravil/a, a provede účastníky/ice různými kategoriemi identity: některé aspekty identity jsou v průběhu života stálé, některé se mění se získanými zkušenostmi a rolemi, některé jsou velmi důležité pro to, kým jsme, bez ohledu na to, kde nebo s kým jsme, některé jsou pouze nálepky, které na nás dávají jiní a nemusí odpovídat tomu, jak se cítíme sami.

Lektor/ka vyzve účastníky/ice, aby doprostřed papíru napsali/y své jméno, a podobně jako na příkladové mapě doplnili/y aspekty své vlastní identity. Na konci nebudou sdílet celou mapu, ale pouze tři aspekty, které ovlivňují jejich identitu nejvíce v jejich pracovním prostředí.

Reflexe:

- *Bylo to pro vás těžké cvičení?*
- *Zahrnuli/y jste i nějaký aspekt, který vám přisuzují druzí (nálepka), ale z vaší perspektivy není nutně pravdivý?*
- *Jaký aspekt je pro vás celoživotně důležitý? Jaký jste si osvojili/y až později?*

V této aktivitě začíná lektor/ka pracovat s osobními příběhy účastníků/ic, konkrétně s tím, jak se jich téma identity dotýká. Poskytuje jim prostor pro to, aby se zamysleli/y nad tím, kým jsou, jak sami/y sebe vnímají, nikoliv, jak jsou vnímáni/y ostatními.

Mapy identity se používají k prohloubení porozumění sobě i skupinám/komunitám. Umožňují boření předsudků, předpokladů a stereotypů.

PŘESTÁVKA 20 MIN

AKTIVITA Č. 6 MAPA IDENTITY

70 min

Vystoupení.

Provizorní pódium / pultík.

Účastníci / ice chápou, jak vyprávění osobních příběhů může podpořit silnější pocit sebe sama.

Sdílí příběh na téma identity, chápou dané téma jako důležité pro skupinu.

Snaží se naslouchat a reflektovat v sobě naslouchající proces.

Osvojují si interpersonální komunikaci a jsou vedeni/y k pochopení, respektu a empatii k příběhu ostatních.

Umí aktivně naslouchat.

Lektor/ka rozdělí účastníky/ice do dvojic. Mají následujících 5 minut na zamyšlení se nad skutečným příběhem, který se jim stal v dětství a nějak je ovlivnil – pozitivně, či negativně. Příkladem může být příběh o tom, proč si vybrali/y svou kariéru, nebo proč se začali/y nebo přestali/y věnovat nějakému koníčku, důležitá přátelství/neshody atd. Výběr příběhu je na nich, je důležité, aby vysvětlili/y, proč byl pro ně tento moment významný. Měli/y by se držet základů vyprávění příběhů. Lektor/ka má pro ně na flipchartu/tabuli připravené následující informace.

Jedinec, který vypráví:

- intuitivně vybere příběh, který ho napadá a je ochotný ho sdílet s druhou osobou, potenciálně i se skupinou
- hledá zápletku – kostru příběhu, kterou bude sdílet
- zahrne i obrazotvornost – smyslové vjemy – identifikuje, co viděl, cítil, jaké bylo například počasí apod.

Probíhá individuální práce. Lektor/ka pomáhá navést účastníky/ice správným směrem, ujistí se, že každý/á účastník/ice má svůj příběh a ví, o čem bude mluvit, případně někomu pomůže najít správný příběh.

Dalších 10 minut lektor/ka nechává dvojice sdílet své příběhy.

Na konci lektor/ka s účastníky/icemi reflektuje tuto aktivitu:

- *Bylo pro vás těžké mluvit o sobě před někým dalším?*
- *Jak jste se cítili/y, když jste poslouchali/y druhého člověka?*
- *Co jste se o sobě naučili/y?*
- *Co jste se naučili/y o tématu identity?*

Následně vyzve účastníky/ice, jestli je někdo z nich ochotný vystoupit před celou skupinou, přičemž zdůrazní, že součástí aktivity je, aby všichni aktivně naslouchali. Jednotlivci, kteří vypráví, by zároveň měli udržovat oční kontakt s těmi, kteří poslouchají. Ti, kteří poslouchají by měli aktivně naslouchat. Téma v sobě mají reflektovat a mají přemýšlet nad tím, proč a zdali v nich téma rezonuje, jak by se zachovali v dané situaci oni, jak se cítí, jestli mají pro vyprávějí pochopení, jestli se dozvěděli nový úhel pohledu a další reflektivní otázky.

Následují další účastníci/ice, lektor/ka však nenutí vystoupit všechny.

V tuto fázi jsou účastníci/ice konfrontováni/y se svojí komfortní zónou, strachem ze sdílení a vystoupení. Lektor/ka si musí být vědom/a toho, že tato i následující části mohou být pro některé účastníky/ice emočně náročné a musí jim být oporou.

Storytelling je sociální interakce, která umožňuje pochopit, co se stalo, a jejíž hlavní cíl je přivést skupiny z různých částí společnosti dohromady a podpořit aktivní naslouchání a empatii. Důležitým prvkem je interaktivnost. Vyžaduje zapojení

všech. V kontextu školy vede k budování komunity, přičemž tato aktivita je o otevření tématu identity skrze diskusi a příběhy, jelikož práce s příběhy je pro lidi přirozená.

Celoskupinová performativní část proběhne buď v kruhu (skupinový diskusní workshop) nebo v divadelním rozmístění jako na kulturní akci (stand-up vystoupení) – formát závisí na lektorovi/ce dle konkrétní situace a skupinové dynamiky. Aktivitu lze pojímout jako show (lze využít pultíku, nasvícení světýlky, přeměny prostoru na jevištní prostředí), nebo ji lze facilitovat jako skupinový workshop v kruhu. I přes krátkou denní zkušenost se skupinou by lektor/ka měl/a vyhodnotit lepší variantu pro danou skupinu a během přestávky toto rozmístění připravit. První varianta je odlehčená, bude působit zábavněji a bude účastníkům/icím blízká díky školním besídkám a vystoupením. Druhá varianta je více psychoterapeutická a může působit jako intervence.

AKTIVITA Č. 8 REFLEXE

25 min Aktivita s asociacemi, diskuse a dialog.

Papíry, psací potřeby.

Účastníci /ice si osvojují interpersonální komunikaci a empatii.

Jsou vedeni /y k pochopení, respektu a empatii k příběhu ostatních a umí aktivně naslouchat.

Lektor/ka skupině pomáhá reflektovat předchozí aktivitu. Využívá mimo jiné otázek zadaných poslouchajícím účastníkům/icím v minulé aktivitě, které jsou navázané i na cíle projektového dne:

- *Rezonuje s vámi dané téma? Pokud ano, proč?*
- *Jak jste se cítili/y, když jste poslouchali/y ostatní?*
- *Dospěli/y jste k nějakému aha-momentu?*
- *Co jste se o sobě naučili/y? Co jste se naučili/y o skupině?*
- *Jaké dovednosti jste získali/y?*
- *Bylo pro vás těžké mluvit o sobě před ostatními?*
- *Co jste se naučili/y o tématu identity?*
- *Máte nové pochopení pro někoho z účastníků/ic na základě toho, co jste slyšeli/y?*
- *Je pro vás důležité slyšet, co si ostatní myslí? Pokud ne, proč?*
- *Cítíte ve skupině větší sounáležitost?*

Reflexe celého projektového dne:

- *Jak nyní vnímáte důležitost příběhů jednotlivců? A svoji identitu?*
- *Co jste se o sobě naučili/y? Jaké vědomosti jste získali/y?*
- *Co jste se naučili/y o skupině? V čem se dle vás skupina posunula?*
- *Pokud jste měli/y ve skupině konflikt, myslíte, že vám dnešek pomohl v pochopení příběhů a postojů dalších?*
- *Co si ze dneška odnášíte jako hlavní myšlenku?*
- *Jaká část vás bavila nejvíce, kde jste naopak se cítili/y nejméně dobře?*

Lektor/ka by měl/a pomoci skupině dojít nejen k pochopení příběhu jednotlivce, ale i ke zpracování dopadu ne celou skupinu a reflektování daného tématu. Měl/a by být v rámci své praxe zkušený/á ve vypořádávání klíčových témat a případných konfliktů ve skupině. Cílem není poté konflikt jen pojmenovat, ale i zahájit skupinové uvědomění si problému a hlavně dosáhnout aha-momentů jednotlivých účastníků/ic, jejich postojů a toho, jak se jich konflikt dotýká osobně.

V rámci této aktivity lektor/ka projektový den uzavírá a vede reflexi nad celým dnem, získává zpětnou vazbu a zdůrazňuje pravidlo důvěrnosti, které bylo dohodnuto na začátku projektového dne. Účastníkům/icím připomene, že každý má svůj příběh, který se skládá z mnoha dalších, a to tvoří každého člověka jedinečným. Explicitně pojmenuje podtémata, která vyvstala z předchozích aktivit. Každý/á účastník/ice dostane prostor se vyjádřit.

ZDROJE

- ▶ THE STORYTELLING SUB GROUP. What is Storytelling? [online]. Conference Dunadry Hotel, 29. 11. 2005 [cit. 2021-8-11]. Dostupné z: <https://cain.ulster.ac.uk/issues/victims/docs/healremember291105.pdf>.
- ▶ THE STORYTELLING SUB GROUP. Ethical Principles For Storytelling and Narrative Work [online]. Healing Through Remembering, 2009 [cit. 2021-8-15]. Dostupné z: http://healingthroughremembering.org/wp-content/uploads/2015/11/Ethical_Principles_for_Storytelling_and_Narrative_Work_HTR_2009.pdf.
- ▶ HORSLEY, Katrice. Storytelling, conflict and diversity [online]. Oxford University Press and Community Development Journal, 2007 [cit. 2021-8-15]. Dostupné z: <http://cdj.oxfordjournals.org/cgi/reprint/42/2/265>.
- ▶ RYAN, Patrick. The Storyteller in Context: Storyteller Identity and Storytelling Experience. Storytelling, Self and Society [online]. Wayne State University Press, 2008 [cit. 2021-8-15]. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/41949003>.
- ▶ ROSENTHAL, Gabriele. The Healing Effects of Storytelling: On the Conditions of Curative Storytelling in the Context of Research and Counseling [online]. Sage Publications, 2003 [cit. 2021-8-15]. Dostupné z: https://publications.goettingen-research-online.de/bitstream/2/44902/1/10.1177_1077800403254888.pdf.
- ▶ SOLINGER, Rickie, Madeline FOX and Kayhan IRANIE (eds.). Telling Stories to Change the World. Routledge, 2008. ISBN 978-0-41-596080-9.

Další informace lze nalézt na těchto odkazech:

- ▶ MCCLURE, Laura. 5 creative storytelling projects recommended by teachers, for everyone [online]. TED-Ed Blog, 28. 9. 2017 [cit. 2021-8-15]. Dostupné z: <https://blog.ed.ted.com/2017/09/28/5-creative-storytelling-projects-recommended-by-teachers-for-everyone/>
- ▶ O'HAGAN, Liam (ed.) Stories in Conflict: towards Understanding and Healing. Derry: YES!, 2008. ISBN 9781873832325.

PŘÍLOHY

PŘÍLOHA I - CO JE TO STORYTELLING

Sdílení našich příběhů:

- Každý máme příběh.
- Ukazuje nás ostatním v naší lidskosti a přirozenosti.
- Upřímnost příběhů pomáhá nabourávat nepravdy a konflikty.
- Vyvádí nás z komfortní zóny, ukazuje naši zranitelnost.
- Každý příběh, malý, či velký, může zasadit semínko změny a pochopení.

PŘÍBĚH

Prostřednictvím storytellingu sdílíme příběhy, které slouží k předávání nahromaděných zážitků, zkušeností, moudr a hodnot. Příběhem myslíme skutečné události, vzpomínky, zážitky, které formovaly naši identitu, emoce, názory a postoje. Příběhy jsou stavebními kameny znalostí, základem paměti a učení. Příběhy nás spojují s naší lidskostí a propojují minulost, přítomnost a budoucnost, učí nás předvídat možné důsledky našich činů. Příběhy jsou prostředkem pro hodnocení a interpretaci událostí, zkušeností a konceptů od menších okamžiků našeho každodenního života k velkým transformativním zážitkům.

skutečná událost
zážitek
zkušenost
emoce
identita

Jaké příběhy o sobě říkáme?
Jak to ovlivňuje naši identitu?
Kdo jsme? Co prožíváme?

sdílení příběhů, moudr, hodnot
vzpomínky
orální historie
osobní příběhy
vyprávění pravdy a hledání spravedlnosti
svědectví

STORYTELLING

Sdílením příběhů se prolamuje ticho, utužuje se kulturní důvěrnost a familiárnost. Storytelling je o lidských vztazích, budování pochopení, důvěry a bezpečného místa pro sdílení. Příběhy umožňují nahlédnout do života jiných, reflektovat téma v sobě, užít se sama uvnitř příběhu, případně otevřít se problému, který lze s facilitátorem/kou dané storytellingové události společně rozebrat. Storytelling ukazuje lidskost, zranitelnost, podporuje empatii, vyvolává emoce, důvěru a pochopení.

DVOUSTRANNĚ

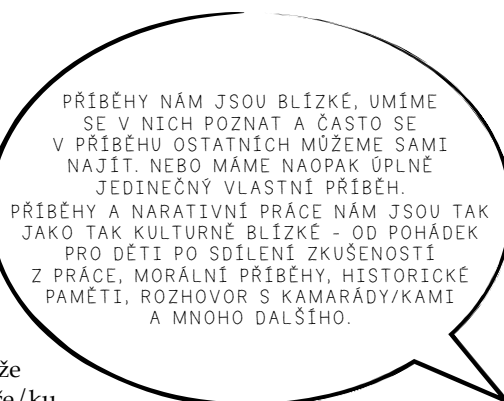
AKTIVNÍ NASLOUCHÁNÍ (POSLUCHAČ/KA) + AKTIVNÍ SDÍLENÍ (VYPRAVĚČ/KA)

Storytellingem komunikujeme, kdo jsme – naši identitu, příběh.

Storytelling je spolu s narativní prací efektivním nástrojem *transformace vztahů*. Díky práci se skupinou i jednotlivcem má potenciál být využíván k budování soudržné společnosti, umožňuje reflexi nad tématy včetně komplexnosti identity, odlišnosti a mnoha dalších oblastí v rámci transformace konfliktů. Storytelling je způsob sdílení zkušeností, který dává smysl našemu světu, otevírá dialog a diskuse nad různými tématy a může napomáhat řešení konfliktů.

Storytelling je takzvanou „měkkou“ intervencí, během které poskytujeme prostor pro sdílení a naslouchání, reflexi i prolomení ticha, a tím i impuls pro změnu. Storytellingové aktivity jsou skupinové, protože storytelling je aktivitou sociální interakce, která vyžaduje vypravěče/ku (aktivní sdílení) i posluchače/čku (aktivní naslouchání). Role posluchače/ky je **často** důležitější, jelikož reflektuje a interně zpracovává příběhy, emoce a asociace, které vyvolává vypravěč/ka. Posluchač/ka se soustředí sám/sama na sebe, co cítí, kdo je, zrcadlí vypravěče/ku, emoce ve skupině a buduje tak svou empatii. Procesem dochází k většímu porozumění, respektu a pospolitosti.

Důležitým prvkem je *interaktivnost*. Vyžaduje zapojení nejen vypravěče/ky, ale i práci posluchače/ky – aktivním nasloucháním performativnímu aktu storytellingu pomáhá vytvořit pouto mezi vypravěčem/kou a posluchačem/kou. Je to „TO“, co se stane mezi vypravěčem/kou a posluchačem/kou, během vyprávění příběhu.

PSANÝ
MLUVENÝ
VIZUÁLNÍ

Ve storytellingu a narativní práci se zaměřujeme na *individuální osobní příběh* na rozdíl od

dialogu, který se věnuje širším komunitním příběhům, případně konfliktům. Může sloužit terapeuticky, pomoci překonat, diskutovat a adresovat nějaké příkoří nebo těžkou situaci s ostatními, možná i těmi, kteří nám ji způsobili. Otevíráme tak možnost úlevy, rehumanizace a překonání daného trápení či traumatu. Upřímnost příběhů pomáhá nabourávat nepravdy a konflikty, vyvádí nás z komfortní zóny, ukazuje naši zranitelnost. Každý příběh, malý, či velký, může podpořit změnu a pochopení.

Vzdělávání
Podpora vzájemného pochopení
Inkluze a budování komunity
Advokacie, spravedlnost, snaha o dosažení změny
Terapie
Transformace konfliktu
Přijetí a připomenutí si
Dokumentace a historický záznam
Veřejné umění

Metodologie:

- Mluvení v kruhu (zaměřené na osobu)
- Workshopy založené na diskusi (zaměřené na skupinu)
- Nástroj kreativního procesu (umění)
- Projekty orální historie (audiovizuální)

PŘÍLOHA 2_AKTIVITA3_MEDVĚD

(vlastní překlad)

Kdysi dávno, bylo to v úterý, stál Medvěd na okraji velkého lesa a hleděl vzhůru k obloze. Ve velké výšce viděl hejno hus letící na jih... Věděl, že když husy letí na jih a ze stromů padá listí, brzy přijde zima a les pokryje sněh. Bylo načase jít do doupěte a přezimovat. A to taky udělal.

Nedlouho poté, ve skutečnosti to bylo ve středu, přišla spousta mužů s lopatami a pilami, traktory a sekerami. Pracovali a pracovali, až nakonec postavili velkou, převelikou, přímo obrovskou továrnu, rovnou nad Medvědovým doupětem. Továrna fungovala po celou chladnou zimu. A pak znovu přišlo jaro.

Hluboko pod jednou z továrních budov se probudil Medvěd. Prvně zamrkal a pak si zívá ...

Vyšel ke vchodu a šel vstříc jasnému jarnímu slunci. Oči měl jen napůl otevřené, protože byl stále velmi ospalý. Ale to netrvalo dlouho. Když se podíval přímo před sebe, doslova VYVALIL své oči.

Kam se poděl les?

Kde je tráva?

Kde jsou stromy?

Kam se poděly květiny?

CO SE TU STALO, mezitím, co jsem spal?

Nevěděl, kde se to ocitl. Všechno vypadalo tak divně. Netušil, kde je...

V tu chvíli vyšel ze dveří muž.

„Hej ty, vrať se do práce,” řekl. „Jsem Mistr a nahlásím tě, že nepracuješ.”

Medvěd řekl: „Ale já tady nepracuji. Já jsem Medvěd.”

Mistr se velmi hlasitě zasmál. „To je dobrá výmluva pro chlapa, aby se vyhnul práci. Prý Medvěd.”

„Ale já jsem Medvěd,” řekl Medvěd.

Mistr se přestal smát. Naštval se. „Nesnaž se mě obalamutit,” řekl. „Nejsi medvěd. Jsi jen hlupák, který se potřebuje oholit a nosí kožich. Vezmu tě k Řediteli.”

Ředitel byl také naštvaný. A také Medvědovi nevěřil, řekl: „Nejsi medvěd. Jsi jen hlupák, který se potřebuje oholit a nosí kožich. Vezmu tě k Místopředsedovi.”

Medvěd už začínal být zoufalý, řekl: „Mrzí mě, že to říkáš... ale víš, já jsem opravdu Medvěd.”

Místopředseda byl víc než naštvaný. Přímo zuřil. I on zopakoval to, co už Medvěd slyšel od Mistra a Ředitele – že není medvěd, ale hlupák, který se potřebuje oholit a nosí kožich.

Medvěd prosil: „Víte, tohle je strašné nedorozumění, chyba, protože od doby, co si pamatuji, jsem byl vždy Medvědem.”

Ale to už vedli Medvěda k Předsedovi.

„Poslouchejte,” řekl Medvěd Předsedovi, „já tu nepracuji. Jsem Medvěd a prosím neříkejte mi, že jsem jen hlupák, který se potřebuje oholit a nosí kožich, protože to mi už řekl Mistr, Ředitel i Místopředseda.”

„Děkuji, že jsi mi to řekl,” řekl Předseda. „Neřeknu to, ale stejně si to myslím.”

Medvěd jen znovu zoufale zopakoval: „Jsem Medvěd.”

Předseda se usmál a řekl: „Nemůžeš být medvěd. Medvědi jsou jen v ZOO nebo v cirkusu. Nenajdeš je v továrně, ale ty tu jsi. Uvnitř továrny. Jak tedy můžeš být medvědem?”

Medvěd řekl: „Ale já jsem Medvěd.”

Předseda řekl: „Jsi nejen hlupák, který se potřebuje oholit a nosí kožich, ale jsi také velmi tvrdohlavý. Takže ti jednou provždy dokážu, že nejsi medvěd.“

„Ale já jsem Medvěd,“ pronesl bezmocně Medvěd.

A tak všichni nastoupili do předsedova auta a jeli do ZOO.

„Je to medvěd?“ zeptal se Předseda medvědů v ZOO. A ti odpověděli: „Ne, není to medvěd, protože kdyby to byl medvěd, nebyl by venku s tebou. Byl by tu uvnitř klece s námi.“

Medvěd řekl: „Ale já jsem Medvěd.“

... a tak odešli ze ZOO a jeli do nejbližšího cirkusu.

„Je to medvěd?“ zeptal se Předseda medvědů v cirkusu. A ti odpověděli: „Ne, není to medvěd, protože kdyby to byl medvěd, neseděl by s tebou mezi diváky. Měl by na sobě malý klobouk s pruhovanou stuhou, držel by balón a jezdil s námi na kole.“

Medvěd řekl: „Ale já jsem Medvěd.“

... a tak odešli i z cirkusu a vrátili se do továrny.

Tam přiřadili Medvěda k práci na velkém stroji se spoustou dalších mužů. Pracoval tam mnoho a mnoho měsíců. Až jednoho dne továrnu zavřeli a všichni dělníci odešli domů. Medvěd šel daleko za nimi, až byl úplně sám a neměl kam jít.

Cestou náhodou pohlédl vzhůru k nebi. Vysoko na obloze viděl hejno hus letících na jih.

Medvěd věděl, že když husy odlétají na jih a ze stromů opadává listí, brzy přijde zima a les pokryje sněh. Bylo načase jít do doupěte a přezimovat.

Vrátil se tedy k továrně, našel místo, kde dříve stál obrovský strom, který tu už nebyl, ale dole, pod jeho kořeny bylo pořád vyhloubené doupě. Chystal se do něj sejít, ale zarazil se a prohlásil: „Já nemohu jít do doupěte a spát. NEJSEM Medvěd. Jsem jen hlupák, který se potřebuje oholit a nosí kožich.“

A pak přišla zima. Napadl sněh. Zakryl továrnu, to, co zbylo z lesa i Medvěda. Medvěd tam seděl a třásl se zimou a pomyslel si: „Ale přál bych si být Medvědem.“

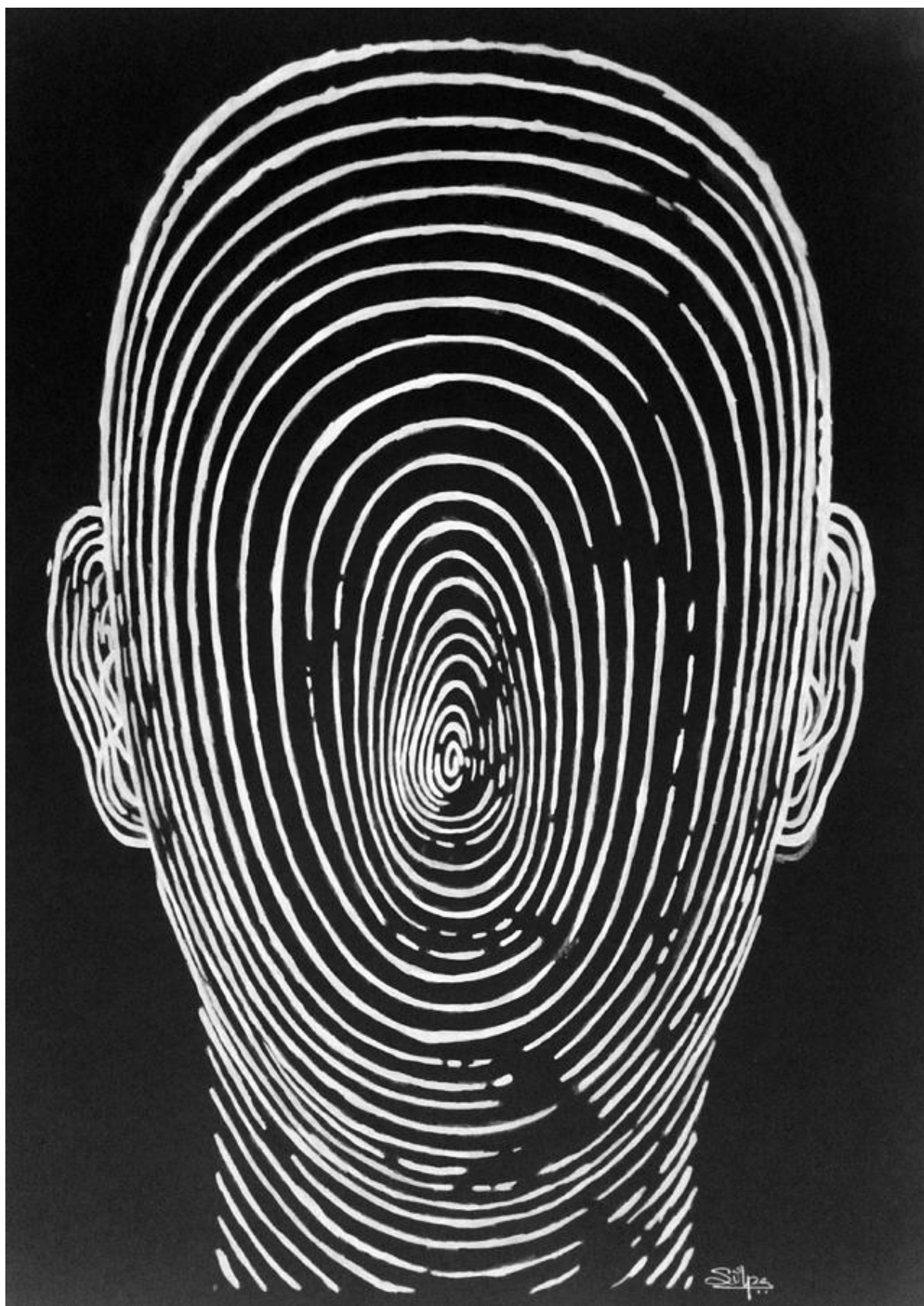
Čím déle tam seděl, tím mu byla větší zima. Mrzly mu tlapy i uši a zuby mu cvakaly. Rampouchy mu zakrývaly nos i tlamu. Tak často mu opakovali, že je jen hlupák, který se potřebuje oholit a nosí kožich, až uvěřil, že to musí být pravda.

Takže tam jen tak seděl, protože nevěděl, co má dělat hlupák, který se jen potřebuje oholit a nosí kožich, když mrzne ve sněhu. Ubohý Medvěd se cítil velmi osamělý a smutný. Nevěděl, co si má myslet.

Najednou vstal, hlubokým sněhem došel k doupěti a vlezl do něj. Uvnitř to bylo útulné, moc útulné. Ledový vítr a studený, přestudený sněh se sem nemohly dostat. A znovu mu bylo teplo. Zahrabal se do pelechu z borových větví a brzy spokojeně spal. A zdály se mu hezké sny, stejné, které se zdají všem medvědům, když spí.

I když Mistr, Ředitel, Místopředseda i Předseda, a taky medvědi v ZOO i v cirkusu řekli, že je jen hlupák, potřebuje se oholit a nosí kožich, nemyslím si, že tomu opravdu uvěřil.

Nene, věděl, že nebyl hlupák a nebyl to ani hloupý medvěd.

SILPA SASEENDRA - IDENTITY

ARCHAN NAIR - TRICKLED-GLIMPSE

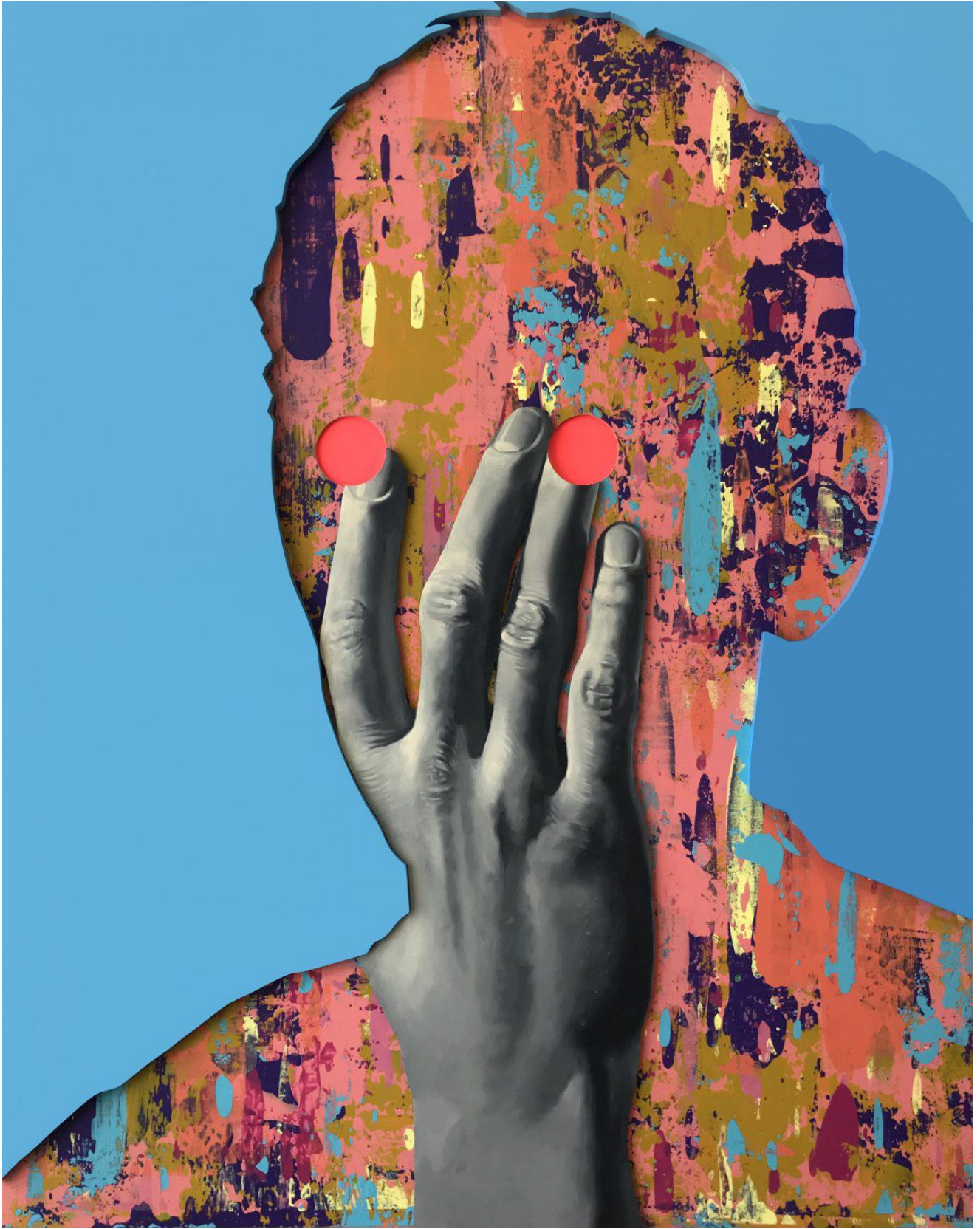
DANIELLA KRTSCH - LOSS OF IDENTITY

GUSTAVKLIMT_ADELEBLOCH-BAUER

KWANGHO SHIN CAPTURES THE COMPLEXITY OF HUMAN

MICHAEL REEDER, SACRED JOURNEY

NELSON STEVENS_TOWARDS IDENTITY

ROSA VERLOOP- NYLON SCULPTURES

ROSA-ROLANDA-AUTORRETRATO-SELF-PORTRAIT

SALVATOR DALI - IDENTITY

SEBASTIAN-GUERRINI - IDENTITY

STELLA - NUDE YOGA GIRL

TYPLT LUBOMÍR, TROUFALÁ

PROJEKT MÍSTO PRO VŠECHNY

Publikaci vytvořila: Pracovní skupina aktivity s názvem „Domluvíme se“ projektu „Místo pro všechny – budování prostoru pro vzájemné soužití“ projektu financovaného z Norských fondů.

Web: <https://mistoprovsechny.cz/>
Metodici: Kateřina Polanská, Marie Čech, Marek Vimrů
Metodická konzultace: Hana Pazderová
Jazyková korektura: Zuzana Hanajová
Grafická úprava: Marie Čech
Koordinace projektu: Sabina Günther

Projekt „Místo pro všechny – budování prostoru pro vzájemné soužití“ navazuje na předchozí tříletý projekt „Kampaň proti rasismu a násilí z nenávisli“ (2014–2017), který svým způsobem rozšiřuje.

Projekt si klade za cíl v průběhu realizace (2020–2023) rozšířit a udržet platformu pro kultivovanou diskusi týkající se tematiky diskriminace a předsudečného jednání a přispět tak k jejich předcházení.

Věříme totiž, že v prostředí strachu a nenávisli nemohou mít jakákoli další opatření pro řešení společenských problémů šanci na úspěch.

Naším cílem je nabídnout veřejnosti nástroje pro efektivní komunikaci tematiky a souvisejících problémů. Jednotlivé aktivity lze realizovat díky Odboru pro sociální začleňování (Agentura) Ministerstva pro místní rozvoj ČR.

Vydalo Ministerstvo pro místní rozvoj v roce 2023. 1. vydání

AKTIVITA DOMLUVÍME SE

V průběhu realizace v rocích 2020–2023 jsme do škol přinášeli témata, která na první pohled vypadají složitě, až se jich možná zaleknete. Témata jsme zpracovali do metodik, které jsme ověřili při konání více než 3 000 projektových dnů pro žáky i pedagogy.

Věnovali jsme se tematickým oblastem:

- Interkulturní komunikace
- Efektivní komunikace a řešení konfliktů
- Nové metody (restorativní přístupy, kreativní hraní a storytelling)

Všechny metodiky můžete najít na <https://mistoprovsechny.cz/info/5/domluvime>.